

Vår ref.  
23/09261-1

Dato  
30.06.2023

## Innspill til ny integreringsmelding

Troms og Finnmark fylkeskommune viser til at Arbeids- og inkluderingsdepartementet skal utarbeide en ny Stortingsmelding om integreringspolitikken, og takker for muligheten til å gi innspill til dette arbeidet da fylkeskommunen mener at både kommuner og fylkeskommuner spiller en avgjørende rolle for gjennomføringen av den nasjonale integreringspolitikken.

I dette arbeidet er økonomiske rammebetingelser helt nødvendig, dersom kommunene også i fortsettelsen skal kunne gjøre et kvalitetsmessig godt arbeid, i tillegg til tilstrekkelig handlingsrom til å tilpasse arbeidet etter lokale forhold. Dette gjelder spesielt innen behovet for arbeidskraft, da kompetansebehovet vil kunne variere. Her spiller fylkeskommunen en viktig kompetansestrategisk rolle.

Bedre utnyttelse av innvandrernes medbrakte kompetanse i arbeidslivet er sentralt, og fylkeskommunens rolle bør styrkes.

### Utfordringer i integreringsarbeidet innenfor integrering til arbeid og aktivitet:

Det er særskilt to innvandrergupper som må få et større fokus:

- Arbeidsinnvandrere
- Familiегjenforente

### Arbeidsinnvandrere som gruppe må få større fokus:

Her er det manglende oppfølging og en svikt når det gjelder informasjon, og mange kan oppleve å nektes tilgang til norske velferdsordninger selv om de jobber i Norge og betaler skatt. Det er viktig å sikre rettighetene for norskopplæring for denne gruppen da lave ferdigheter i norsk hindrer en i å lese og sette seg inn i egne rettigheter.

Informasjon på statlige etaters hjemmesider må være oversatt til flere språk enn norsk og engelsk.

Troms og Finnmark fylkeskommune stiller seg bak Kirkens Bymisjon foreslåtte tiltak i rapport rettet mot arbeidsinnvandrere;

---

#### Postadresse:

Troms og Finnmark fylkeskommune  
Postboks 701, 9815 Vadsø

#### Kontakt:

E-post: [postmottak@tffk.no](mailto:postmottak@tffk.no)  
Telefon: 77 75 50 00

#### Nettside:

[tffk.no](http://tffk.no)

- Norske myndigheter må framskaffe statistikk og kunnskap om bostedsløshet og boforhold blant EU-migranter.
- Norske myndigheter må vedta og gjennomføre en strategi mot bostedsløshet blant EU-migranter.
- Norske myndigheter må vedta klarere regulering av sosiale rettigheter for EØS-borgere i Norge.
- Alle som trenger det, må få tilbud om akuttovernatting.
- Norske myndigheter må sikre at arbeidsinnvandrere som bor og jobber i Norge inkluderes i velferdssystemet.
- Boligsosialt arbeid rettet mot arbeidsinnvandrere må styrkes.
- Lovgivning som kriminaliserer bostedsløshet må fjernes.
- Norge må delta aktivt i det internasjonale arbeidet for å bekjempe bostedsløshet blant migranter.

#### Familiegjenforente er en innvandrergruppe som må få et større fokus.

- Det vises til UKOMs risikovurderinger i rapporten *Undersøkelse etter drukningstragedien i Tromsø (090621)*; Det er en risiko for at tjenestetilbudet ikke er tilpasset de kvinner som får opphold i Norge med familiegjenforening.
- Fragmentering av tjenestene kan føre til at ingen har den helhetlige oversikten over livssituasjonen til den enkelte flyktning.

#### Utfordringer som gjelder flyktninger og innvandrere generelt;

- Kompliserte og tidkrevende ordninger for godkjenning av utenlandsk utdanning. Her er det behov for flere tilbud om kompletterende utdanning, som bygger på eksisterende kompetanse.
- Ny integreringslov gir ikke kommunene ansvar for opplæringstilbud i norsk og samfunnskunnskap for 16-17 åringer. Ettersom fylkeskommunen ikke har løpende inntak til videregående opplæring, samt mangler ressurser til å iverksette "ventetilbud," blir mange ungdommer i denne aldersgruppen stående uten tilbud i påvente av skolestart påfølgende høst.
- Statsforvalterens tilskuddsordning til barn og unge asylsøkere i alle typer mottak og omsorgssenter, og barn og unge som søker familiegjenforening: Tilskuddet skal bidra med finansiering og stimulere kommunene til å gi grunnskoleopplæring, og fylkeskommunen til å gi videregående opplæring til unge som søker opphold i Norge. Opplæring etter §4A-1 andre ledd («mer grunnskole/kombinasjonsklasser») utløser **ikke** tilskudd over denne tilskuddsordningen. Dette er svært uheldig da en stor andel av denne elevgruppen vil ha tilhørighet i kombinasjonsklasser.

#### **Utfordringer i integreringsarbeidet innenfor integrering til fellesskap, tilhørighet og deltakelse i samfunnet:**

- Varierende bruk av prinsippet om treffsikker bosetting. Utgangspunktet for god integrering er treffsikker bosetting. Dette innebærer at flyktningene bosettes i kommuner hvor de har gode muligheter til å komme i utdanning eller arbeid, og til å bli integrert i sitt lokalsamfunn. Samtidig er det viktig å ivareta den tilknytningen den enkelte eventuelt har gjennom eksisterende

nettverk og familie. Det er særlig viktig å samle små språkgrupper i samme kommune framfor å bosette spredt med store geografiske avstander.

- Sekundærflytting fra distriktskommuner til kommuner i mer sentrale strøk. Den opprinnelige bosettingskommunen mister innbyggere og arbeidstakere, mens ny kommune blir satt i en vanskelig økonomisk situasjon ettersom de ikke mottar integreringstilskudd. Dette krever en større nasjonal oppmerksomhet og stimulerende tiltak for å beholde arbeidskraft i distriktskommuner, kontra en tilværelse som arbeidsledig i sentrale strøk.
- For liten råderett og forvaltningsansvar av utlyste midler for kommuner og fylkeskommuner. Desentralisering av sentrale søkbare ordninger ønskelig.
- Kompliserte søknadsprosedyrer ved søknad om utlyste midler.
- «Små samfunn i samfunnet» der innbyggere med samme språk og kultur lever noe isolert fra samfunnet ellers, gjelder særlig arbeidsinnvandrere
- Manglende statlig finansiert norskopplæring for arbeidsinnvandrere.
- Regionale konferanser tilknyttet tematikken (eks. IMDIs regionale integreringskonferanse) bør være i regi av en regional aktør eller i et samarbeid med regionale aktører, f.eks. fylkeskommunen og KS.

Fylkeskommunene skal utarbeide regionale strategiske kompetanseplaner, som er med på å danne premisser for fordeling og bosetting av flyktninger. En bør se på hvordan bosetting av flyktninger internt i regionene kan utføres på en bedre måte enn dagens bosetting som er sentralisert hos IMDI. Hvordan øvrig regional samordning av integreringspolitikken kan overføres, innenfor rammen av nasjonal politikk, bør også vurderes.

### **Læringspunkter etter håndteringen både av pandemien og de høye ankomstene fra Ukraina.**

Hva har fungert godt for at vi skal være godt forberedt for nye beredskapssituasjoner?

Invitasjon til Statsforvalterens beredskapsmøter med tematikk integrering, og AIDs streaming av informasjon til kommune og fylkeskommuner har fungert godt.

Fylkeskommunen har utviklet et godt og tosidig samarbeid med Statsforvalteren som følge av høye ankomster fra Ukraina.

Hva må bli bedre for at vi skal være godt forberedt for nye beredskapssituasjoner?

- Mottaksapparatet må ha ressurser til å ta seg av “hele mennesket bak flyktningen,” dvs tjenester utover opplæring og hjelp til å komme seg i jobb.
- Ved bosetting av flyktninger med kjente funksjonsnedsettelse eller atferdsvansker, må kommunene gis større forutsigbarhet og kortere saksbehandlingstid når det gjelder utbetaling av ekstratilskudd.
- Akuttinnkvarteringer må være lokalisert steder hvor asylsøkere har mulighet til å bli integrert, det vil si steder hvor det er kollektivtrafikk, bebyggelse og klimatiske forhold som ikke hindrer fri ferdsel. Fylkeskommunen bør bli kompensert for bedre tilrettelegging av kollektivtransport.

**Er det noen av de midlertidige endringene i lover eller praksis som bør tas inn i det ordinære systemet?**

- Det er viktig at myndighetene ikke over tid legger opp til ordninger som kan føre til systematisk forskjellsbehandling mellom grupper av flyktninger, og som kan skape et inntrykk av at det er forskjell på de som kommer med kollektiv beskyttelse kontra overføringsflyktninger.
- Opprettholde vurderingen av at det er behov for en midlertidig hjemmel i integreringsloven for å legge til rette for utveksling av kompetanseopplysninger med det formål å sysselsette personer med midlertidig kollektiv beskyttelse.
- Opprettholde utvidelsen av å kartlegge opplysninger om språkferdigheter og førerkort for å sikre mer treffsikker bosetting av flyktninger.
- Flyktninger med kollektiv beskyttelse må ha rett til 18 måneders norskopplæring, og dette må finansieres av statlige tilskudd.